

Motion till riksdagen 2019/20:3432

av Adam Marttinen m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2019/20:36 Ett särskilt straffansvar för samröre med en terroristorganisation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samröre med terroristorganisation och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om revidering av 2 kap. 24 § andra stycket regeringsformen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kriminalisering av deltagande i terroristorganisation och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om revidering av straffskalor för brott som rör terrorism och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkallande av medborgarskap vid terrorbrott om individen har dubbelt medborgarskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda återkallandet av medborgarskap då individen görs statslös, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om användning av preventiva tvångsmedel för brott som rör terrorism av normalgraden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är välkommet att denna proposition når riksdagen då behovet av en kriminalisering av samröre med och deltagande i terroristorganisation är obestridligt. Sådana kriminaliseringar utgör ett effektivt medel för att kunna lagföra de som deltagit i terrorism annorstädes men som på grund av bevissvårigheter inte kan knytas till specifika brott. Det är anmärkningsvärt att detta ärende beretts under en så pass lång tid. Ärendet initierades den 18 december

2014 på grund av en FN-resolution i säkerhetsrådet. Regeringen tillsatte en utredning, som fick ytterligare tilläggsdirektiv den 17 juni 2015. Utredningen överlämnades till regeringen 2016. Ytterligare en utredning tillsattes den 2 maj 2017, vilket resulterade i en departementspromemoria som överlämnades den 15 december 2017. En lagrådsremiss lämnades den 28 februari 2019, över ett år senare, som sedermera avstyrkes med hänvisning till föreningsfriheten. Ytterligare en lagrådsremiss har remissbehandlats, vilket skedde den 15 augusti 2019. Den nuvarande propositionen lämnades till riksdagen den 29 oktober 2019. Att arbetet med en kriminalisering av deltagande i terrororganisation kommer att bära frukt under denna mandatperiod förefaller allt mindre sannolikt, vilket är beklagligt.

Samröre med terrororganisation

Regeringen föreslår en ny straffbestämmelse som omfattar vissa former av samröre med terroristorganisation om gärningen är ägnad att främja, stärka eller understödja denna. Det finns anledning att beröra ett par aspekter av förslaget, oaktat att en kriminalisering är både nödvändig och önskvärd. Flertalet remissinstanser har berört problematiken gällande definitionen av terroristorganisation. Även om regeringen redogör för detta finns det anledning att notera gränsdragningen då en sammanslutning anses ha en politisk och en militär gren. Det bör anses önskvärt att närmare konkretisera hur pass skild verksamheten bör vara för att detta ska anses tillämpligt. Det finns anledning att anse att beaktandet av samtliga omständigheter är nödvändigt, men vägledningen i vilka omständigheter som bör beaktas får anses otillräcklig.

Det finns även andra former av samröre med och stöd till terroristorganisationer som bör anses straffvärda än de som anförs i propositionen. Exempelvis kan noteras de som försörjer terrorister eller terrororganisationer med mat och underhåll av materiel. Vidare bör bestämmelsen omfatta att förse en terrororganisation med information som är menad att understödja organisationens verksamhet i den mån informationen delas på ett sådant vis som är ägnat att främja, stärka eller understödja terrororganisationen. Även sådana handlingar möjliggör terrororganisationers fortlevnad och bör anses klandervärda nog för att omfattas av straffansvar.

När det gäller vilka handlingar som ska anses straffbara under en straffbestämmelse om samröre finns det anledning att notera den grundlagsstadgade problematik Lagrådet anför även i denna del. Det finns således ytterligare anledning att snarast se över undantaget för föreningsfriheten än bara införandet av ett deltagandebrott.

Deltagande i terrororganisation

Såsom ovan noterats saknar förslaget regeringen nu lägger fram en nödvändig kriminalisering av deltagande i terrororganisation. Ett sådant medlemskap eller deltagande i en organisation av detta slag bör anses klart falla inom det straffvärda området. Det bör dock med anledning av vad Lagrådet yttrat vid den tidigare lagrådsremissen, för att säkerställa tillämpligheten av en sådan bestämmelse, ske en grundlagsändring i syfte att säkerställa detta. Den beredning som regeringen genomfört bör anses både saktfärdig och undermålig. Att hänvisa till att åter, med grund i den tidigare terrorismöverenskommelsen, föra en dialog om en sådan grundlagsändring måste anses otillräckligt. Regeringen bör, utan att försena en sådan beredning, snarast

tillsätta en utredning om hur en sådan kriminalisering ska genomföras och vilka grundlagsändringar som krävs för att tillgodose detta.

Straffskalor

Straffskalorna ska utgå från proportionalitet och ekvivalens. Gällande terroristbrott finns det anledning att anse att utformandet av straffskalorna inte beaktar graden av klander i tillräcklig utsträckning. Straffskalorna för terroristbrott bör således skärpas betydligt. Regeringen anför att Terroristbrottutredningen genom tilläggsdirektiv (dir. 2018:21) har i uppdrag att särskilt se över dessa. Det är angeläget att detta sker, och regeringen bör skyndsamt ta vara på utredningen när denna lämnas.

Medborgarskap

Även möjligheten att dra tillbaka medborgarskap vid terroristbrott bör införas. De individer som begår dessa handlingar har med all önskvärd tydlighet tagit avstånd från de värderingar som Sverige fordrar och på eget bevåg stigit ur samhällsgemenskapen. Således finns grund att formellt avskilja dem från denna. Det bör därför utredas och införas en möjlighet att frånta personer ett svenskt medborgarskap i de fall de döms för terroristbrott och har dubbla medborgarskap.

Det bör även särskilt utredas huruvida detta kan göras även i de fall där personen blir statslös.

Preventiva tvångsmedel

Regeringen noterar att hemliga tvångsmedel är ett viktigt redskap i att förhindra denna typ av brott. Hemliga tvångsmedel kan användas preventivt, dvs. utan att förundersökning har inletts, i syfte att förhindra brottsligheten. Detta sker enligt lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott. Dessa kan användas preventivt enligt 1 § 6 samma lag, då det rör terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller grovt brott enligt 6 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet. Eftersom Sverige i dagsläget har betydande problem med återvändande terrorister, primärt från organisationen Isis, krävs omfattande åtgärder på olika områden för att säkerställa svenska medborgares trygghet. Det bör således, i syfte att nå detta, utredas huruvida preventiva tvångsmedel bör kunna användas för de brott som nu nämns i lagen samt samröresbrott av normalgraden. Dessa brott är, oaktat om de är av normalgraden eller att anse som grova, tillräckligt allvarliga för att preventiva tvångsmedel ska anses vara berättigade.

Adam Marttinen (SD)

Katja Nyberg (SD)

Bo Broman (SD)